

BÜKKALJAI KALAUZ 2018

Látnivalók és programok a Hungarikum
címmel kitüntetett Bükkalján

Készítette a Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület
a Bükkalja Tájegységi Értéktár Bizottság megbízásából.
Szerkesztette: Havasi Norbert

Bükkalja Tájegységi Értéktár és Bükkalja Tájegységi Értéktár Bizottság
bukkaljaertektar.hu • barazcs@bnpi.hu

Bükkaljai Kő-út
bukkalja.info.hu

Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület
kaptarko.hu • info@kaptarko.hu • facebook.com/kaptarko/

„A KAPTÁRKÖVEK ÉS A BÜKKALJAI KŐKULTÚRA”
Hungarikum, természeti környezet kategóriában

Eger, 2018

A Bükkalja

A Bükk hegység végtelen erdővel borított hegyvonulatainak déli előterében húzódik meg szerényen a Bükkalja hullámozó dombvidéke, mely ellaposodó hátaival, kitarulkozó völgyeivel észrevétlenül simul bele az Alföld szikes pusztáiba. Ez az átmeneti vidék, e két nagytáj között könnyen elkerüli a figyelmet, pedig a Bükkből lesiető patakok völgyeiben megbújó falvak és a kaszálókkal, gyümölcsösökkel, cserjés-fás mezsgyéekkel és erdőfoltokkal borított dombvonulatok számos természeti és kultúrtörténeti értéket, ritkaságot rejtnek.

A Bükkalja – kialakulása, természetföldrajzi fejlődése és geológiai felépítése alapján is – hazánk egyik legkülönlegesebb és legegységibb kistájcsoportja, természeti és kultúrtörténeti kincsei pedig sokrétűek. Egyedülálló helyi építészeti kultúra alakult itt ki, amely minden esetben szervesen használta az itt található vulkáni tufa adottságait. Ebbe a kőzetbe vágták az egri és a bükkaljai borvidék híres borospincéit és pincerendszereit; faragták a térség településein a gazdasági

épületeket – ólakat, istállókat, tárolóhelyiségeket –, illetve sok helyen a lakóépületeket is. Az építőkö fejtése és a népi építészetben történő felhasználása, a kőfaragás és a kőzetbe mélyített helyiségek készítése a Kárpát-medencében itt nyúlik vissza a legrégebbi időkhöz.

A Bükkalján találkozhatunk a legnagyobb számban a magyar tájak egyik legkülönlegesebb, s egyben legrégebbi természeti és kultúrtörténeti értékeivel, a 2014 novemberében természeti emlékeként országosan is védetté nyilvánított fülkés sziklákkal, a kaptárkövekkel. A „kaptárkövek és a bükkaljai kőkultúra” egyedülálló természeti jellege miatt 2016-ban a Hungarikum címet is elnyerte természeti környezet kategóriában.

Kalauzunk segít felfedezni ennek a csodás vidéknek a természeti értékeit és a települések kultúrtörténeti nevezetességeit, ismertetjük a legjelentősebb programokat, a helyi gasztronómiai fesztiválokat, melyekhez csatlakozva megkóstolhatják a Bükkalja méltán híres borait, és élvezhetjük a helyiek vendégszeretétét.

Andornaktálya

Az Eger-patak völgyében, Egerrel szinte teljesen összeépülve fekszik Andornaktálya. Valószínű, hogy a település magját a keleti szélén húzódó riolittufa domborulatba vágott barlanglakások és pincék alkották. Eger első ostromakor – 1552-ben – a falu lakossága ezekben a riolittufába vájt barlanglakásokban rejtőzött el, de később, a Rákóczi-szabadságharc idején is menedéket biztosítottak a lakóknak. Andornaktálya nyugati határában, a település legrégebbi szőlőkertjei szélén található – számos kisebb lyukpince társaságában –, a bükkaljai kőkultúra egyik legkülönlegesebb „pincéje”, a Százrejtekű. Méreteiről és a benne rejlő különös dolgokról az emberek sokat beszélnek, a néphagyomány szerint „még a törökök idejében vágták”, funkciója az évszázadok során többször megváltozhatott. A Rákóczi út 255. szám alatt lévő telken állt a „Sárga Zsidó-féle” kocsmá, ahol 1844 februárjában Petőfi Sándor megírta az „Eger mellett” című költeményét, amikor Eger felé utaztában megállt a településen.

Fácános Szép Napok

Időpont: 2018. szeptember 28–29. (péntek-szombat)

Helyszín: pénteken: Művelődési Ház és Zenevölgy
(Templom tér), szombaton: Nagykert

Egykor nagy hagyománya volt Andornaktályán a fácántartásnak, erre alapozva hozták létre az országban egyedülálló módon a Fácános Szép Napokat. A rendezvényen a vadszárnyas húsból készült ételekkel és élőzenés szüreti felvonulással várják a résztvevőket.

Böjti Ételek Fesztiválja

Időpont: 2018. december 16. (vasárnap)

Helyszín: Polgármesteri Hivatal előtti tér

2018-ban nyolcadik alkalommal kerül megrendezésre a Böjti Ételek Fesztiválja, főzőversennyel, illatos adventi ételekkel, fellépőkkel, gyermekprogramokkal.

Bogács

Egertől 17 km-re keletre, a Hór- és a Szoros-patak völgyének találkozásánál fekszik Bogács. A település helyben bányászott, vörös kőből (dácittufából) épült műemléki védettségű római katolikus temploma a XIII. századból származó templom alapjaira épült, melynek emlékét néhány, a gótikus falazatba beépített román kori faragott kődarab őrzi. A templom magaslati fekvése, tömör falszerkezete alapján feltételezhető, hogy védelmi szerepe is volt. A faluban számos tornácos, dácittufából épített, szárazon rakott kőfallal kerített régi parasztházzal találkozhatunk. A Tájház több, mint 160 éves, ez az egyik legrégebbi palóc parasztház Bogácson. Bogács a Bükkaljai Borvidék központja. A település három pincesorral is büszkélkedhet. A legismertebb a Cserépi pincesor és az attól északra, a Hintó-völgyben található, tufába vájt Bagolyvári pincesor. A pincéktől nem messze bújik meg, egy ötfülkés kaptárkő is, mely a piros háromszög turistajelzésen érhető el.

Bükkzsérc

Egertől 25 km-re a Bükki Nemzeti Park déli határa mentén a Cseresznyés-patak partjait övezve és részben a környező domboldalakra is felkapaszkodva, mintegy 2 km hosszú völgyben helyezkedik el Bükkzsérc. A község felett emelkedő Hódos-hegy ormára egy különös természeti képződmény, a Patkó-sziklák vonzzák tekintetünket. A mintegy 100 méter átmérőjű körbe foglalható sziklás képződmény a népi legenda szerint, Szent László király lova patkójának a nyomát őrzi. A községtől délre 1,5–2 kilométer távolságban két helyen sorakoznak a riolittufába vájt borospincék: az Alsóhegyi- és a Baglyosi-pincesoron. Kiemelkedő az Alsóhegyi közismertebb nevén „felső pincék” között található Pelyhe-pince, amelynek faragásai Magyarország első zsűrített tufapince faragásai. A pince felett álló préház múzeummékként üzemel, ahol a vidék tárgyi kultúráját ismerhetjük meg.

Majális

Időpont: 2018. május 1. (kedd) • Helyszín: Rendezvénypark
Játékos sportversenyek, zenés-táncos műsor, kirakodóvásár, főzőverseny.

Falunap

Időpont: 2018. június 16. (szombat) • Helyszín: Rendezvénypark
Táncbemutatók, hagyományörző csoportok fellépése, kirakodóvásár. Délutántól könnyűzenei élő koncertek, fellép a Dupla Kávés és a Unique. Este utcabál.

Regionális Favágó- és Vadásznapi

Időpont: 2018. augusztus 25. (szombat)
Vad- és favágóételek főzőversenye a rendezvényparkban. Lovas rönkhúzó verseny, zenés-táncos műsorok, hagyományörző csoportok fellépése, kirakodóvásár, este utcabál.

Cserépfalu

Egertől 22 km-re keletre, az ország leghosszabb hegyvidéki völgyének kapujában, a Hór-völgy bejáratánál fekszik Cserépfalu. A környék már az őskortól kezdve lakott volt, ennek a bizonyítéka – a magyarországi őskőkutatás egyik legfontosabb régészeti lelőhelye – a völgy elején található Suba-lyuk barlang, ahol 1932-ben, a neandervölgyi ember 60–70 ezer éves csontvázmaradványait tárták fel. A Hór-völgy bejáratánál a Bükk Déli Kapu látogatóközpontban tekinthető meg a „Subalyuki ősember” és a „Bükkaljai kőkultúra” állandó kiállítás. Cserépfaluban és környékén a Bükkalja kőkultúrájának valamennyi emlékével találkozhatunk, amiben segítségünkre lehet, ha végigjárjuk az Ördögtorony tanösvényt. A faluban több pincesor tartanak számon, melyek eredeti népi stílusban épültek és napjainkban is így újítódnak fel. Közülük a legkiemelkedőbb a Berezdaljai, ahol három pincesor sorakozik egymás fölött a lejtőn.

XXI. Cserépi Lovas, Bor és Gasztronómiai Napok

Időpont: 2018. augusztus 10–12. (péntektől vasárnapig)

Bortúra pénteken 17 órától, míg szombaton és vasárnap egész napos programok várják az érdeklődőket kb. 10 órai kezdettel.

Helyszín:

péntek: Berezdi Pincesoron Pince-, Bor és Nótatúra

szombat: „Falunap” a Pást Gödörben

vasárnap: Országos fogathajtó verseny a Boldizsár Lovastanyán

Minden nap más helyszínen kerül megrendezésre a Cserépi Lovas, Bor és Gasztronómiai Napok. A programok között szerepel bortúra, főzőverseny, fellépők, táncos multság, lovas programok.

Demjén

Egertől 7 km-re a Bánya-hegy alatt, a Laskó-patak mellett fekszik Demjén. A demjéni lakóházak építőanyaga emberemlékezet óta a kő. A XVIII. század első évtizedeiben a püspök-földesúr megindította itt az uradalom építkezéseinek a jól felhasználható riolittufa bányászatát. Demjéni kőből készültek a barokk Eger szobrai; többek közt a város egyik jelképének számító bazilika díszei és szobrai is. E régi kőfaragómesterek tiszteletére lett kialakítva egy kőkultúrát bemutató tanösvény, amely egy túrán keresztül végigkíséri a látogatókat az egykoron használt, kőbányákhoz vezető úton, ahol megtekinthetik a múlt kölelő helyszíneit a település közvetlen közelében. A Bükkalján nemcsak a kőből építkeztek, hanem a kőbe is, így készült a falu északkeleti határában, a Hegyes-kő déli oldalába vájt monumentális méretű kőhodály. A több – sziklából kifaragott – kőoszlopokkal alátámasztott hodály közel 200 m² alapterületű.

Demjéni Lakodalmas

Időpont: 2018. április 28. (szombat)

Vőlegényért kiáltanak és mennyasszonyt öltöztetnek! Április végén még a levegőben is érezni, hogy Demjénben lakodalom készül. Régi hagyományokat felébresztő rendezvény, nászmenet, helyi zenekar zenél, mindenki sűrög-forog. Lázban az egész falu, lánykérés, öltöztetés, utcai felvonulás és vacsora. Mulass, amíg a lábad bírja!

Hegyeskő nap

Időpont: 2018. augusztus 11. (szombat) • Helyszín: Községi Ház

Ezen a napon a Hegyeskő tallér a „hivatalos” fizetőeszköz. A helyi és környékbeli főzőmesterek versenyeznek a vendégek tallérjaiért. Az ételekhez finom borokat is kóstolhatnak. Fellépnek a hagyományörző népdalkörök, néptáncgyűttesek. A résztvevők kézműveskedhetnek, sőt a túrázni vágyók megtekinthetik Demjén nevezetességeit, bejárhatják tanösvényét.

Káposztás étkek napja

Időpont: 2018. október 6. (szombat) • Helyszín: Községi Ház udvara

A frissen főtt, sült káposztás étkek mértékletes fogyasztása mindenkinek ajánlott! A helyi borokat pedig érdemes megkóstolni. Az egész napos rendezvény kicsik és nagyok, öregek és fiatalok felhőtlen szórakozását garantálja.

Eger

Hogy mikor vájhatták a pincéket a Bükkalján, ezt ma már nehéz lenne megmondani. Az első írásos emlékek a pincékről csak a XV. századból származnak. Az egri káptalan birtokkönyve ekkor tesz említést a Király-szék alatti üregekről, melyek Eger legkorábbi pincéi lehettek. Az azóta eltelt félezer évben számtalan pincét faragtak a környező dombokba, amelyek a mai napig is meghatározzák az egri borok karakterét, elősegítve minőségi érlelését. Eger keleti határában, a Nyerges-hegy nyugati oldalán emelkedik a Bükkalja egyik legszebb kaptárkő-csoportja, melyet egy 1,5 km hosszú tanösvény segítségével fedezhetünk fel. Az útvonal a Mész-hegy – Nyerges-tető helyi jelentőségű védett természeti terület földtani felépítését, természetes élőhelyeit, tájhasználati módjait és a bükkaljai kőkultúra emlékeit, köztük a kaptárköveket mutatja be. Ezen a területen több pince, bújó, sziklába faragott helyiség található szétszórva, a hajdani virágzó szőlőkultúra emlékeként.

XXII. Egri Bikavér Ünnepe

Időpont: 2018. július 5–8. (csütörtöktől vasárnapig) • Helyszín: Érsekkert
2018-ban már huszonkettedik alkalommal rendezi meg Eger Város Hegyközsége az Egri Bikavér Ünnepet Szent Donát, a szőlőskertek, szőlősgazdák védőszentjének napja alkalmából a belváros szélén található Érsekkertben. A város legnagyobb és legnépszerűbb fesztiválján számos egri borász kiváló borokat és a város legjobb éttermei az italokkal harmonizáló ételeket kínálnak az érdeklődőknek.

Végvári Vigasságok az Egri Várban – Ostrom 1552

Időpont: 2018. augusztus 10–12. (péntektől vasárnapig) • Helyszín: Egri Vár
Korhű fegyverek bemutatásával, hagyományőrző csapatokkal, családi programokkal, huszárvirtussal, kiállításokkal és koncertekkel várják az érdeklődőket. A fesztivál csúcspontjaként közel 200 vitéz katona eleveníti fel az 1552-es várvédelem és a híres Egri csillagok jeleneteit! Legyen részese – esküdjön Dobó Istvánnal, élje át a csata hevét és a diadal mámorát!

Egerszalók

Egertől 6 km-re nyugatra a Mátra és a Bükk hegység között a Laskó-patak völgyében fekszik Egerszalók. Számos pincét, pinceházat vájtak a falut körülölelő dombokba, amelyek legtöbb helyen az udvar végén „a part alatt” vannak. A Sáfrány utca végén található pinceházakat az önkormányzat helyi védelem alá vonta és felújította, ma helyi gyűjtemény táruul a látogatók elé a berendezett lakásokat végigjárva. A bükkaljai kőértékek más szép példái megtalálhatóak a településen. Egerszalók déli részén a demjéni út melletti pincesor felett, az útról is jól láthatóan, az Öreg-hegyen emelkedő tufatömbbe egy bújó (Betyár-bújó) van vájva, amely bejárata felett egy kaptárfulke árválkodik. A fürdőtől nem messze található Kőasszony (Leánykő) nevű riolit-tufa sziklakúpba szintén bújószerű helyiséget faragtak és mellette emelkedik a Menyecske-hegy, ahol 4 darab kaptárkőfulke ismert.

Pünkösdi Tor-Túra

Időpont: 2018. május 19. (szombat) • Helyszín: TDM-udvar

A Tor-Túra során helyi ételkülönlegességeket kínálnak a vendégek számára, melyeket a falu vendégházainál fogyaszthatnak el. Központi helyszín a Turisztikai Iroda udvara, kézműves foglalkozással és kulturális programokkal.

Szüretindító Bortúra

Időpont: 2018. augusztus 25. (szombat)

Kövesse a szőlő útját a tőkéktől a kádakig és borospoharakig. Folkmise, szüreti felvonulás, szőlőszentelés és multság szüreti játékokkal, kézművesekkel. Szüreti hagyományokhoz illő ételek és finom egerszalóki borok várják az érdeklődőket.

Márton-napi multság

Időpont: 2018. november 10. (szombat) • Helyszín: Barlanglakások, Faluház
Márton-napi bandázás, újborkóstoltatás libatepertővel, libaszíros kenyérrel Egerszalók pincéiben. Népzenei koncert és táncház, tóklámpáskészítés, gyertyamártás, népi játékok, libasütés kemencében a Barlanglakásoknál.

2018. ÁPRILIS

- 7. szombat** • Cseresznyevirágzás Ünnepe, Szomolya
- 14. szombat** • Bükkaljai kőkultúra: Cserépfalu és Bükkzsérc kőemlékei
- 21. szombat** • Bükkaljai kőkultúra: Cserépváralja kőemlékei
- 28. szombat** • Demjéni Lakodalmás

2018. MÁJUS

- 1. kedd** • Majális, Bükkzsérc
- 5. szombat** • Kaptárkő Nap, Szomolya
- 12. szombat** • Bükkaljai kőkultúra: Egerbakta és Sirok kőemlékei
- 19. szombat** • Pütkösdi Tor-Túra, Egerszalók
- 19. szombat** • Pütkösdi Bortúra, Noszvaj

2018. JÚNIUS

- 2. szombat** • Majális, Novaj
- 2. szombat** • Ostorosi Lakodalmás
- 8–10. péntek-vasárnap** • Cseresznye Fesztivál, Szomolya
- 16. szombat** • Falunap, Bükkzsérc
- 16. szombat** • X. Kaptárkövek Teljesítménytúra
- 16. szombat** • 19. Kácsi Vadétfőző verseny
- 23. szombat** • Bükkaljai kőkultúra: Andornaktálya kőemlékei
- 23. szombat** • Ostorosi Rozé Fesztivál

2018. JÚLIUS

- 5–8. csütörtöktől vasárnapig** • XXII. Egri Bikavér Ünnepe

2018. AUGUSZTUS

10–12. **péntek-vasárnap** • XXI. Cserépi Lovas, Bor és Gasztronómiai Napok, Cserépfalu

10–12. **péntek-vasárnap** • Végvári Vigasságok az Egri Várban

11. **szombat** • Szüreti Beharangozó és Hagyományörzők Dalostalálkozója, Novaj

11. **szombat** • Hegyeskő nap, Demjén

17–18. **péntek-szombat** • Falunap, Tard

25. **szombat** • Regionális Favágó- és Vadásznapi, Bükkzsérc

25. **szombat** • Szüretindító Bortúra, Egerszalók

25. **szombat** • Szilvanap, Noszvaj

2018. SZEPTEMBER

1. **szombat** • Szüreti Felvonulás, Ostoros

7–8. **péntek-szombat** • XX. Kemencés nap és zenés bortúra, Noszvaj

28–29. **péntek-szombat** • Fácános Szép Napok, Andornaktálya

2018. OKTÓBER

6. **szombat** • Káposztás étkek napja, Demjén

6. **szombat** • XV. Kakasfesztivál, Tard

13. **szombat** • Bükkaljai kőkultúra: Cserépváralja köemlékei

20. **szombat** • Birsünnep, Noszvaj

2018. NOVEMBER

3. **szombat** • Bükkaljai kőkultúra: Eger kaptárkövei

10. **szombat** • Márton-napi mulatság, Egerszalók

10. **szombat** • Márton-nap a pincékben, Noszvaj

2018. DECEMBER

8. **szombat** • Bükkaljai kőkultúra: Demjén és Egerszalók köemlékei

16. **vasárnap** • Böjti Ételek Fesztiválja, Andornaktálya

2019. MÁRCIUS

2. **szombat** • Remélés, Novaj

Kács

Egertől autóval 44 km-re keletre, a Bükk hegység déli részén, a Kácsi-patak völgyében fekszik Kács. A feltételezhetően XIII. századi várnak már csak a maradványai állnak, mely négyszög alakú lakótorony lehetett vizesárokkal, ún. sziklaárokcal körülvéve, s valószínűleg a XII. század második felétől a XIV. század elejéig használták. A vár Tibolddaróc határába esik, de az irodalomban, mint „Kácsi-vár” szerepel. A település különleges kultúrtörténeti értékei a kőhodályok. A kácsi Várhegy délnyugati oldalában, a riolittufába több nagyméretű helyiségből álló kőhodályt, oszlopos teremsort faragtak. A településen található Kecsekő-tanya is egy hatalmas tufába vájt hodályrendszer, melynek eredeti funkciója szerint a helyi juhászok itt tartották a falu nyáját. 2013-tól a Kácsi Önkormányzat újra a hagyományos állattartásra használja a helyiségeket. A településtől északra található egy tufába vájt barlanglakás is, a Remetelak. A község keleti határában emelkedő Kecsekő-tető nyugati riolittufa-vonulatán pedig három kaptárköfülkét és három fülkenyomot találhatunk, melyek mind a bükkaljai kőkultúra emlékei a településen.

19. Kácsi Vadételfőző verseny

Időpont: 2018. június 16. (szombat)

Helyszín: Kács Sportpálya

Csapatok, vadásztársaságok vadhúsból készült ételei versenyeznek. 8 órától főznek a csapatok, 12 órától kulturális programok várják az érdeklődőket.

Belépődíj nincs. Nevezési díj: 3000 Ft + áfa csapatonként

Mivel a kácsiak e rendezvényt nemcsak a vadhús, hanem a vadászok ünnepének is szánják, ezért az evéssel, ivással, gasztronómiai bemutatókkal, versenyekkel gazdag rendezvényen a jó hangulatot változatos kísézőprogramok garantálják.

A vadfőző versenyben indított recepteket minden évben összegyűjtik, s a Kácsi Szakácsok című sorozat köteteiben évről évre könyvalakban is kiadják.

Noszvaj

Egertől 10 km-re, a Bükk hegység déli lejtőjén, a Várhegy lábánál, a Kánya-patak völgyében fekszik Noszvaj. A település az egri történelmi borvidék szerves része, a falu lakosságának birtokában sok gazdasági célra hasznosított pince volt, illetve van. Ezek a pincék a falu különböző részein helyezkednek el. A módosabb gazdáké a Szomolyai út elején két sorban, míg a szegényebbeké a nagyimányi domb nyugati és déli oldalában voltak. A falu híres pincészetrel is büszkélkedhet: a Thummerer család birtokában lévő több mint 100 évvel ezelőtti 2000 m²-es, egykori uradalmi pincerendszerrel, melyet további 2200 m²-es pincerendszerrel bővítettek ki. A falu délkeleti részén helyezkednek el a tufába vájt barlanglakások. A domb közvetlen környezetében található térséget nevezték az elmúlt évszázadokban Farkas-kő-dűlőnek. Újabb keletű huszadik századi neve Pocem. Ma a barlanglakások – kevés kivétellel – már lakatlanok, nagy részében pedig a Farkaskői Barlangok Alkotótelep működik.

Pünkösdi Bortúra

Időpont: 2018. május 19. (szombat)

A noszvaji pincesorokon vezetett borkóstolással és élőzenével egybekötött „kirándulás”. A jó hangulat garantált!

Szilvanap

Időpont: 2018. augusztus 25. (szombat) • Helyszín: Gazdaház

A noszvaji Szilvanap alkalmával a gyümölcs feldolgozási módjainak bemutatása mellett folklórprogramok is szórakoztatják a látogatókat. A noszvaji szilvalekvár készítésének technikáit ismerhetik meg, miközben lekváros sütemények és szilvás ételek készülnek a Gazdaházban. Népi mesterség bemutató, táncház, kézművesek kirakodóvására, borkóstoló gazdagítja a Szilvanapok programját.

XX. Kemencés nap és zenés bortúra

Időpont: 2018. szeptember 7–8. (péntek-szombat)

Az ország egyik legrégebbi gasztro-rendezvénye! Péntek este Pintér Zoltán emlékbortúra a noszvaji pincesorokon. Szombaton kemencében készített ételek készítése, kóstolója és versenye, kézműves és kirakodóvásár, játszóház, szórakoztató műsorok egész nap az egész családnak.

Birsünnap

Időpont: 2018. október 20. (szombat)

Birses ételek kóstolója, táncház, játszóház, bábszínház, eszem-iszom, dínomdánom Noszvaj utcáin.

Márton-nap a pincékben

Időpont: 2018. november 10. (szombat) • Helyszín: Gazdaház

Hagyományörző program a Gazdaházban, lúdgége és csigatészta készítése, kemencében készült sütemények kóstolója, néptáncbemutató és kézműves vásár, nyitott pincék.

Novaj

Egertől 9 km-re délkeletre, a Bükk hegység lábánál két domb völgyében fekszik Novaj. Nevezetes a falu kőfejtője, amely már a XVII. században is létezett. A nem mindennapi minőségű vörösesbarna, kitűnően faragható, kemény dácittuffát már a törökök is felhasználták. Ebből a kőből épült az egrri Minaret. Alapozásra, kőkerítések és lépcsők készítésére már több évszázada használják Egerben. Feltételezések szerint a török időkől való a Rákóczi utcában található faragott kőből készült úgynevezett török emlékmű, melynek története a múlt homályába vész. Megtekintésre ajánljuk a falu északi végén, a Novaji-patak völgyében található riolittuffába vájt borospincéket és az Ostorosra vezető út melletti pincsort is. Különleges és egyedülálló népszokás Észak-Magyarországon a Novaji Remélés. A farsangvégi maskarás felvonulás kizárólag Novajon maradt élő szokás és az UNESCO Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére is felkerült 2016-ban.

Majális

Időpont: 2018. június 2. (szombat)

Helyszín: Mocsolyási pincesor

Egész napos családi program, főzőverseny, számháború, tréfás versenyek.

Szüreti Beharangozó és Hagyományörzők Dalostalálkozója

Időpont: 2018. augusztus 11. (szombat)

Helyszín: Rendezvénytér

Egész napos program az egész családnak, játszóház, szüreti felvonulás.

Remélés

Időpont: 2019. március 2. (szombat)

Téltemető, tavaszváró, Farsangvégi Hagyományok Napja.

Ostoros

Egertől 6 km-re délre, a Bükkalján található Ostoros. A településen több csoportban is vannak barlanglakások: a Szépasszonyvölgy utcában, a Csaba vezér utcában, és a Gárdonyi utcában. Sok esetben a borpince szomszédságában, esetleg azt pincejárattal összekötve vájták a barlanglakásokat. Érdemes felkeresni az ostorosi Tájpincét, melyet a község önkormányzata a Nyugdíjas és Hagyomány Őrző Klub együttműködésével újíttott fel és rendezett be. A ház a háború előtti mindennapokat, a lakosok korabeli életét mutatja be, korhű bútorokkal, eszközökkel. A település legérdekesebb látnivalója az Elő-hegyen, a falutól északkeletre darázskőből épített 4 méter magas, 6 méter átmérőjű méhkas alakú „örtorony” (kunyhó), amelynek egy ajtó- és két ablaknyílása van. Külső oldalán a falazatban kialakított feljárat vezet az építmény tetejére. A műemléki védelem alatt álló kőkunyhó az ún. „Csúnya-munka” (Török torony), a hagyomány szerint török őrhely volt, innen figyelhették az ostromra készülő törökök az egrieket.

Ostorosi Lakodalmas

Időpont: 2018. június 2. (szombat)

Helyszín: Hősök tere, Tájpince

A lagzi „lesőjeként” mindent megélhatsz, hogy milyen volt a falusi lakodalmas.

Ostorosi Rozé Fesztivál

Időpont: 2018. június 23. (szombat)

Helyszín: Hősök tere

Csúcsborok, remek ételek, remek hangulat! Változatos programok, látványos bemutatók, utcabál.

Szüreti Felvonulás

Időpont: 2018. szeptember 1. (szombat)

Helyszín: Hősök tere, Tájpince

Szomolya

Egertől 18 km-re keletre a Bükk hegység lábainál a Kánya-patak völgyében fekszik Szomolya. Nevesek voltak a falu kőfaragó mesterei, a település hangulatát, utcaképet ma is meghatározzák a rakott kőfalak, kőkeresztek, szobrok, ámbitusoszlopok – mind a helyi kőfaragók munkáját dicsérik. Országosan is jegyzett barlanglakása a Toldi utca 28. szám alatt található műemléki védelem alatt álló tájház. Szomolya község határában négy lelőhelyen – 13 kaptárkövön – összesen 137 db fülke van. A településtől nyugatra emelkedő Vén-hegy lejtőjén, a Bükk egyik legnagyobb tufakúpján, az úgynevezett Királyszekén, egyetlen sziklatömbön 48 db fülkét lehet összeszámolni. A faluban a gyümölcsstermesztés évszázados hagyományokra tekint vissza, különösen ismert és kedvelt a rövidszárú feketecseresznye, amelynek jellegzetessége még bordós-piros húsa és egyedi íze. A helybeliek hasonlóan büszkék az itt termő, kiváló minőségű szőlőre is, amely az Egri Borvidék legfinomabb borainak alapanyaga.

Cseresznyevirágzás Ünnepe

Időpont: 2018. április 7. (szombat)

Helyszín: Rendezvénytér (Kőhodály)

Futóverseny 6-9-12 km-es távokon virágzó cseresznyefák között, gyalogtúra a kaptárkövekhez és a virágzó cseresznyefákhoz, falutúra a Cavernum barlanglakásaihoz, falusi és kézműves termékek vására, disznótoros ebéd, bortúra.

Kaptárkő Nap

Időpont: 2018. május 5. (szombat)

Helyszín: Főtér, Közösségi Ház, Fekete Cseresznye Művelődési Ház

Tájséták és szakvezetés (nem csak a kaptárkövekhez!); fotókiállítás a Bükkalja kő-kultúrájáról; előadások és kisfilmek a kaptárkövekről; helyi termelők, kézművesek és Nemzeti Parki védjegyes termékek; tájjellegű ételek, szomolyai cseresznyés finomságok; helyi szőlész-borászok nedűi, borkóstolóval egybekötve; színpadi műsorok hagyományőrző fellépőkkel, népzenezésekkel.

Cseresznye Fesztivál

Időpont: 2018. június 8–10. (péntektől vasárnapig) • **Helyszín:** Főtér

A Szomolyai rövidszárú feketecseresznye-szüret ünnepe, kulturális programokkal, tájjellegű ételekkel, szomolyai cseresznyés finomságokkal, falusi és kézműves termékek vásárával.

Tard

Egertől 22 km-re keletre a Bükkalján fekszik Tard. A régmúlt paraszti élet emlékeit az eredeti állapotában megőrzött és berendezett nádtetős tájházak őrzik, melyek szomszédságában hagyományőrző rendezvényközpont működik. A Tardtól északra elhelyezkedő gyepterületek (Bála-völgy, Meggyes-oldal) Tardi legelő természetvédelmi terület néven kerültek védetté nyilvánításra, mintegy 280 hektáros kiterjedésben. A terület közvetlenül érintkezik a nemzeti park fokozottan védett Kő-völgyi területéhez. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő területen a legelőkön hagyományos birkával történő extenzív legeltetés valósul meg, míg a völgytalpi részek mocsárrétjeinek természeti állapotát a rendszeres kaszálás tartja fenn. Sajátos élőhelyet jelentenek a Pokol-oldal extenzív gyümölcsösei, melyek számos értékes fajnak nyújtanak kedvező élőhelyet. A Tardot körülvevő dombok oldalában található több pincesoron színvonalas borospincékben helyi borkülönlegességek kóstolhatók.

Falunap

Időpont: 2018. augusztus 17–18. (péntek-szombat)

Helyszín: Fő tér, Rózsa út

Gasztronómiai és kulturális programokat kínálunk!

XV. Kakasfesztivál

Időpont: 2018. október 6. (szombat)

Helyszín: Sándor-völgyi rendezvénytér

Ismerje meg a kaspörkölt-főzés rejtelmait, kóstoljon különleges receptek szerint készült ételeket, vegyüljön el a fesztivál forgatagában! A nap folyamán kakasszépességverseny, térzene, kirakodóvásár várja a vendégeket.

Tibolddaróc

Egertől 26 km-re keletre a Kácsi-patak völgyében fekszik Tibolddaróc. A szőlő- és borkultúra hagyományai egészen az Árpád-korig nyúlik vissza, amit a levéltári anyagok is bizonyítanak. Az 1300-as évekből származó „Pincekataszter” már Tibolddarócot is felmérte, azaz tartalmazza. A településen közel egy kilométer szélességben, 3–7 szint magasságban helyezkednek el a pincerendszer utcái. Az utcákról nyíló, tufába faragott pincék és volt barlanglakások látképe egyedülálló. A közel ezer pincéből álló pincerendszer, a néhány üresen álló barlanglakás kivételével napjainkban a borászatot szolgálja. Az évszázados pincék nemcsak turistalátványosságot jelentenek, hanem kiváló minőségű bor előállításának, értékelésének hátterét is adják. A pincerendszer főutcája minden évben otthont ad a szabadtéri főzés-sütés szerelmeseinek. A bográcsos és egyéb „füstös” ételek illatával telítődött panorámás pincefalu vendégei évente egyszer, júniusban a modern konyhából száműzött középkori módszerekkel sülnek és főznek, a „Víg Daróci Pincék Főzőfesztiválja” néven. Az évente megrendezett szabadtéri konyha- és borfesztivál egyre népszerűbb rendezvény.

Bükkaljai kőkuLTÚRA

Nem könnyű feladat számba venni, hogy mi mindenre használták fel a Bükkalja falvainak lakói a helybeli követ, mely a táj arculatát meghatározza, viszont a Kaptárkő Egyesület az általa indított túrasorozattal megpróbálja a területen található „kőértékek” legjellemzőbb példáit bemutatni, melynek során havi egy alkalommal, különböző helyszínekre kalauzolják a résztvevőket és szakvezetés keretében mutatják be azokat.

Havonta jelentkeznek a részletes túraírással, melyre szeretettel várják az érdeklődőket minden korosztályból. A túrasorozat nem a teljesítményről szól, hanem a Bükkalja kulturális és természeti látnivalóinak megismeréséről. A kb. 15 km hosszúságú távokat 6-7 óra alatt teszik meg. Az útvonalat úgy állítják össze, hogy közben bőven akad látnivaló, melyeket részletesen be is mutatnak a túrák szakvezetői.

A Bükkaljai kőkuLTÚRA 2018. évi időpontjai és helyszínei:

- 2018. április 14. szombat – Cserépfalu és Bükkzsérc kőemlékei
- 2018. április 21. szombat – Cserépváralja kőemlékei
- 2018. május 12. szombat – Egerbakta és Sirok kőemlékei
- 2018. június 16. szombat – X. Kaptárkövek Teljesítménytúra
- 2018. június 23. szombat – Andornaktálya kőemlékei
- 2018. október 13. szombat – Cserépváralja kőemlékei
- 2018. november 3. szombat – Eger kaptárkövei
- 2018. december 8. szombat – Demjén és Egerszalók kőemlékei

A túrákra előzetes regisztráció szükséges! Jelentkezni az alábbi email-címen lehet: info@kaptarko.hu

Ha nagyobb társasággal, egyedi igényekkel szeretne túravezetést rendelni, kérjen egyedi ajánlatot! A csoport igényeihez igazodva alakítjuk ki a túra útvonalát (lát-nivalók, táv és szintkülönbség). Lehetőség nyílik a Hungarikum címmel kitüntetett bükkaljai kőkultúra rejtett értékeinek felfedezésére, köztük a titokzatos kaptárkövek megismerésére. Ajánlatkérés az info@kaptarko.hu email-címen lehetséges.

Bükkaljai Kő-út

A tematikus út célja bemutatni a Bükkalja tradicionális kőművelését, kultúrtörténeti és természeti értékeit, hiszen az itt található riolittufa és riolitingnimbrít nemcsak a térség hagyományos népi építészetében és gazdálkodásának kialakulásában játszott fontos szerepet, hanem kultúrájának kialakulásában is. Ezt a csodás vidéket szeli át a Bükkaljai Kő-út Siroktól Kácsig, melyet akár gyalog egyvégtében, akár programokhoz, helyi gasztronómiai fesztiválokhoz csatlakozva részleteiben is végigjárhatnak.

Bükkaljai Kő-út jelvénytulajdonos túramozgalom

A túramozgalom nyílt, melyhez bárki csatlakozhat az igazolófüzet megvásárlásával. A füzet ára 1500 Ft, mely tartalmazza a teljesítésért járó jelvényt és annak postaköltségét is. A teljesítés feltétele, hogy tetszőleges módon (gyalogosan vagy kerékpárral), tetszőleges sorrendben és útvonalon felkeressék a mozgalom 16 állomását. Az igazolófüzetbe a megadott helyszíneken felfestett, 3 pontból álló kódot kell berajzolni. A sikeres teljesítőknek az igazolólapon megadott névre és címre postázzuk a Bükkaljai Kő-út logójával ellátott jelvényt.

A Bükkaljai Kő-út jelvénytulajdonos túramozgalom igazolófüzete megvásárolható az alábbi helyszíneken:

Település	Helyszín	Cím	Nyitvatartás
Bogács	Turisztikai Információs Iroda	Alkotmány út 5.	H-P 8-13:30
Cserépfalu	Bükk Déli Kapu Látogatóközpont	Cserépfalu és Bükkzsérc között	K-V 10-16
Cserépváralfa	Cserépvár Étterem és Turisztikai Fogadóközpont	Alkotmány út 42.	H-P 11-15
Eger	Prana Túrabolt	Szent János u. 14.	H-P 9:30-18, Szo 9-13
Eger	Tourinform Iroda	Bajcsy-Zs. u. 9.	H-P 8-18, Szo-V 9-13
Eger	Kaptárkő Egyesület irodája	Dobó tér 6/A. III./9.	egyeztetés után: info@kaptarko.hu
Egerszalók	Barlanglakások	Sáfrány utca vége	H-P 9-20, Szo-V 9-17
Egerszalók	Tourinform Iroda	Széchenyi út 9.	H-P 9-17, Szo 8-13

Bükkalja Tájegységi Értéktár

A Bükkalja Tájegységi Értéktár létrehozásának célja a földrajzi tájegység közösségei számára jelentőséggel bíró természeti és kulturális örökségi elemek, jelenségek számbavétele, kataszterezése és dokumentálása, valamint az összegyűjtött értékek bemutatása, szélesebb körben történő megismertetése és gondozása – elősegítve ezzel fennmaradásukat, megőrzésüket.

A tájegység értékeinek megőrzése és fenntartható módon történő hasznosítása a Bükkalja társadalmi-gazdasági fejlődésének erős alapját képezheti, hosszabb távon pedig erősíti a vidék településein élő közösségek tájhoz, szülőföldhöz való kötődését, életminőségének javulását.

A Bükkalja Tájegységi Értéktár elősegíti a tervezett Bükkalja Naturpark megalakítását, a térség közösségi részvételen alapuló, értékközpontú és fenntartható fejlesztését.

Elnök: Baráz Csaba

E-mail: barazcs@bnpi.hu

Alapító önkormányzatok és egyéb szervezetek:

Andornaktálya Önkormányzata	andornaktalya.hu
Bogács Önkormányzata	bogacs.hu
Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	bnpi.hu
Bükkzsérc Önkormányzata	bukkszerc.hu
Cserépfalu Önkormányzata	cserepfalu.hu
Demjén Önkormányzata	gyogyvizekvolgye.hu
Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	visiteger.hu
Egerszalók Önkormányzata	gyogyvizekvolgye.hu
Kács Önkormányzata	kacs.hu
Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület	kaptarko.hu
Noszvaj Önkormányzata	noszvajirendezvenyek.hu
Novaj Önkormányzata	novaj.hu
Ostoros Önkormányzata	ostoros.hu
Szomolya Önkormányzata	szomolya.net
Tard Önkormányzata	tard.hu
Tibolddaróc Önkormányzata	tibolddaroc.eu

